

Velkuan Sanomat

Julkaisija Pro Sinervo ry: prosinervo@gmail.com [facebook.com/sinervontalo](https://www.facebook.com/sinervontalo)

Velkuan ja Livonsaaren alueella Naantalissa ilmestyvä paikallinen tiedotuslehti
Nro 12/2016 16.12.2016

Saariston joulunavaus -tapahtuma ja Sinervon perinteiset joulumyyjäiset pidettiin tänä vuonna Velkuan koululla. Lapset viihtyivät jouluisessa sanataideseikkailussa (yläkuva vasemmalla), ja kaikenikäiset nauttivat paikallisista antimista koostetusta lähiruokalounaasta. Tapahtumassa julkistettiin myös Saaristotalohankkeen Mistä on saaristolaisuus tehty -kirjoituskilpailun tulokset, minkä merkeissä Kaarina Peltonen (oikealla) luki tunnelmallisia runojaan.

Kaiken kansan joulunavaus

Saariston joulun aika alkoi virallisesti joulukuun ensimmäisenä lauantaina, kun velkualaiset kokoontuivat joulunavaus-tapahtumaan ja Sinervon perinteisiin myyjäisiin tällä kertaa Velkuan koululle.

Lähilihasoppa maistui, myyjäistavara vaihtoi omistajaa ja kaikenikäiset viihtyivät sanataiteen parissa.

Saariston joulunavaus -tapahtumaa vietettiin nyt kolmannen kerran jo perinteisin menoin: koristeltiin pipareita ja joulukuusi, laulettiin joululauluja ja nautittiin jouluisesta kuhinasta.

Uutena ohjelmanumerona oli turkulaisen sanataidekoulu Krattin ohjaajien vetämä joulun sanataideseikkailu, jossa lapset pääsivät joulutunnelmaan suomen kielellä leikkien.

Kielellä leikittelyä myös palkittiin, sillä tapahtumassa jaettiin Saaristotalohankkeen syksyisen *Mistä on saaristolaisuus tehty* -kirjoitus-

kilpailun palkinnot. Entiset ja nykyiset Velkuan koululaiset lukivat runojaan, jotka kaikki palkittiin kilpailussa erilaisista ansioistaan.

Lopuksi koulun entinen opettaja Reini Koivusalo kertoi muistojaan koulun ja saaristolaisuuteen liittyen.

Aiemmin lapsiperhevoittoinen yleisö sai tänä vuonna joukkoonsa runsain mitoin aikuisempain väkeä, kun samassa yhteydessä nautittiin lähiruokalounasta eli Kurjen tilan lihasta ja Henttulan luomukasviksista tehtyä keittoa ja tehtiin kauppa perinteisissä joulumyyjäisissä.

Mistä on saaristolaisuus tehty -kirjoituskilpailun satoa

Lasten sarja

Eläimet ovat kivoja,
kissat ja koirat, kun niitä voi silittää.
Voi käydä veneellä niiden kanssa.
Majojen rakentaminen on kivaa,
niissä voi asua tai leikkiä.
Vesi on hyvää,
siellä voi uida tai kalastaa.
Kalastaminen on kivaa,
voi tavallaan heittää köyttä
ja saa ilmaista kalaa.
Ja on muitakin kivoja tapoja kalastaa –
kalaverkon heitto,
siinä tulee liikuntaakin.

- Anton Eriksson

Autot kuskaa ihmisiä ja koiria, kissoja.
Veneily on kivaa
ja voi myös kalastaa.
Ja uiminenkin on kivaa
ja lossikin kulkee
ja täällä on kivoja kavereita.

- Jere Lähdetniemi

Minä olen juuri
käynyt uimassa.
Vesi kannattaa minua.
Sitten minä menin kotiin.
Minä tykkään auringosta.
Minä olen iloinen.
Siksi olen iloinen,
kun minä juuri kävin
hetki sitten kalassa.

- Kaapo Antila

Lampaat syö ruohoa saarella,
ja kukkia.
Aurinko lämmittää lampaita.
Että lampaita olisi aina saaristossa,
toivon!

- Aleksanteri Saarinen

Uiminen on kivaa,
koska voi leikkiä samalla.

Kukat on kauniita
ja tuoksuu.
Kukkia on kiva katsella.

Lossilla on kivaa kulkea kouluun.

- Martta Henttula

Kuuta on kiva katsella.
Se on nätti.
Joskus me katsellaan sitä
mun perheen kanssa.

Mä tykkään uimisesta.
Joskus vesi on kylmää,
joskus se on myös lämmintä.

Mennään isin kanssa veneilemään.
Se on kivaa.

Tähdet on kivoja.

Kukat on kivoja,
koska ne tuoksuu hyviltä.
Äitillä on niitä
tosi tosi paljon.

Lossilla on kiva kulkea.

Meidän luokka on kiva.

- Elsa Ovaska

Lossi kuskaa
autoja ja ihmisiä.
Kun tuulee,
lossi keinuu.

Kivimo kuskaa
autoja ja ihmisiä.
Kivimossa on kivaa.
Kivimo on iso.

Meidän vene on nopea.
Me ajetaan sillä paljon.

Toivon, että
Kivimo, lossi ja vene
säilyisivät koko elämän.

- Väinö Pursimo

Tuuli liikkuu ja kiikkuu
ja leija lentää.
Lapset nauraa ja nauraa
sekä laulaa.

Koira haukkuu,
linnut lentää,
kukat kasvaa,
linnut laulaa,
kesä paistaa,
lossi liikkuu.
Kouluun mennään.

- Lumi Saaresranta

Aikuisten sarja

Syyskuun ensimmäinen

He tulevat
meren takaa

Teersalosta,
Velkuanmaan Tiurlan kylästä,
kaukaa Raissiluodosta.

Puhtaat kasvot
tytöillä palmikot,
silkkiruseetit,
esiliinat

Vihreät kangasreput:
patenttikorkkiset maitopullot
saavat seurakseen
aapiset, virsikirjat.

Alkaa vuosien taivallus
elämään

- Kaarina Peltonen

Talvi

Kuljetaan
peräkkäin
jäätietä

ei
saa
astua
sivulle

ei
kulkea
ryhmissä

näin
on
tur-
val-
lis-
ta

- Kaarina Peltonen

Velkuan Sanomat on Velkuan ja Livonsaaren alueella joka kotiin jaettava paikallislehti, jota julkaisee Pro Sinervo ry. Näköislehti ja aiemmin ilmestyneet Velkuan Sanomat löytyvät netistä osoitteesta prosinervo.com/velkuan-sanomat Tiedustelut: Susanna Viljanen p. 040 531 8427. Ilmoitukset, jutut ja muu materiaali: prosinervo@gmail.com tai Pro Sinervo, Sauniementie 24, 21195 Velkua. Lehden taitto ja ulkoasu: Viestintäosasto Susanna Viljanen, viestintaosasto.fi

Saaristolainen on itsenäinen ja omavarainen

Saaristolaisuus mielletään usein niin meillä kuin muuallakin erityislaatuiseksi elämänmuodoksi. Esimerkiksi brittejä leimaa saarivaltioajattelu, joka tekee heidät ”toisenlaisiksi” manner-eurooppalaisten silmissä. Myös ahvenanmaalaisissa on vahvoja saaristolaispiirteitä.

Itse en ole saaristolainen, mutta olen seurannut koko ikäni velkualaista elämänmenoa kesäisin ja muina koululaisen loma-aikoina. Siksi luulen saaristolaisuudesta jotakin tietäväni – ainakin siitä, mitä se on perinteisesti ollut. Uusi aika on tosin muuttanut saaristolaisuutta monella tavalla.

Saaristolaisuus merkitsi alunperin leivän hankkimista luonnosta – armottomasta merestä sekä sen ympäröimiltä karuilta saarilta ja luodoilta. Niukkuus ja puute siis leimasivat saaristolaisen elämää menneinä aikoina. Siksi mitään ei tuhlatu ja elettiin kaikin puolin säästäväisesti. Raha oli melkein pyhä asia.

Joskus 1950 -luvulla kesäänsä Palvassa viettäneiden kaupunkilaispoikien mielestä Riihimäen talon yksinkertainen ruokahuolto ei aina tyydyttänyt. Kun veljeni ja minä sanoimme, että en mää tykkää tästä, Pappa-Hemming tokaisi: ”En määkään tykkää, mut syön vaa ko reerattu o”. – Aune-täti saattoi tähdentää paistettuja perunoita tarjotessaan: ”Nämä on syötävä kaik’ – niis on ainetta!” Aine oli kallisarvoista voita. Vaikka voita kirnuttiin itse, ei sitä mitenkään runsaasti käytetty, sillä se oli tärkeä myyntituote. Vaatteet ja työvälineet paikattiin niin pitkälle kuin

mahdollista.

Olosuhteiden karuus on luonut saaristolaisiin yhteishenkeä. Lauri Valtonen totesi, että täällä on syytä elää sovuissa naapureiden kanssa, sillä oma henki voi joskus riippua naapureista. Naapuriapu onkin tyypillinen piirre saaristossa edelleen. Yhteishenkeä kuvastavat Velkuassa pidetyt sopuvaalit, joissa toimittiin ilman puoluetunnuksia. Valtuustoehdokkaita asetettiin sellainen määrä, että kaikki tulivat valituiksi.

Koska saaristolainen on sinut meren kanssa, ei ole ihme, että Velkuasakin kukoisti aikoinaan merenkulku. Erityisesti niin sanotun talonpoikaishuonepujehduksen kulta-aikoina Velkuassa rakennettiin laivoja, joilla purjehdittiin jopa Välimeren satamiin saakka.

Saaristossa vietetty nuoruus valmensi tehokkaasti merenkulun ammatteihin. Niinpä moni velkualainenkin lähti merille. Serkkuni Sakari toimi merikapteenina – tosin hän asui Uudessakaupungissa, mutta vietti kaikki koululaisen lomat Palvassa.

Äärettömän meren ääressä elävä ihminen tottuu ajattelemaan avarasti. Esimerkiksi Velkuaan tuli sellainen uutuus kuin puhelin jo 1920-luvulla. Eristyminen mantereesta ei merkinnyt ahdaskatseisuutta. Meri johdatti miehet Rääveliin, Antwerpeniin ja muihin kaukaisiin satamiin. Moni Velkuastakin lähti Amerikan kultamaahan, ja menestyi siellä.

Saaristolaisuuteen kuului myös omavaraisuus – olojen niukkuuden ja huonojen kulkuyhteyksien sivutu-

te. Entisaikoina esimerkiksi Velkuasta yhteydet kaupunkeihin ja muihin keskuksiin hoidettiin vesitse tai hankalien maantieyhteyksien kautta. Vasta Teersalon maantie toi Velkuan lähemmäksi mantereen keskustaajikoja.

Kelirikko eli ”säättenriita” saattoi eristää saaren kokonaan mantereesta. Silloin jäät olivat liian heikkoja kestämään liikkumista, mutta kyllin vahvoja estämään veneliikenteen. Niinpä velkualaiset joutuivat varamaan kotiin rautaisannoksen pilaantumattomia ruokatarvikkeita ja kaikkea muutakin tavaraa. Muistan hyvin Aune-tädin kuivamuonavaraston.

Omavaraisuuspyrkimykseen liittyi myös tietynlainen itsenäisyys ja riippumattomuus. Saaristossa ei esimerkiksi oltu totuttu luottamaan mantereen puolelta tulevaan apuun. Kerran ”Kaupan Veikko” Suominen paheksui sitä, että kunta ei tullut toimeen omillaan, vaan otti vastaan joitakin valtionapuja. Luultavasti jo silloinkin oltiin mantereen kunnissa kärkkäitä käyttämään kaikki mahdolliset valtionavut.

Vaikka luonnonolosuhteet ja toimeentulomahdollisuudet ovat saaristossa parantuneet huomattavasti edellä kuvaamistani ajoista uskon, että saaristolaisuudessa on edelleen jotakin sellaista, joka poikkeaa eduskseen manterelaisuudesta. Ainakin parhaimmillaan siihen sisältyy epätavallisen suuri annos itsenäisyyttä ja omavaraisuutta. Nämä vaikuttavat nyky-Suomessa yhä harvinaisemmilta ominaisuuksilta.

- Pekka Pihlanto

*Hyvää ja
Tunnelmallista
Joulua toivottaa
Velkuan
Sanomat ja
Pro Sinervo ry*

Velkuan Marttayhdistys kiittää kaikkia itsenäisyyspäiväjuhlaan osallistuneita, erityisesti juhlapuhujamme Tiinaa, Palvan mieslaulajia, leipureitamme Simoa ja Riittaa, lipunkantajia Lassea ja Miikkaa sekä lippuvartiassa olleita partiolaisia Aadaa, Eliseä, Lauria ja Akselia. Ja tietysti myös kiitokset kokeille ja järjestelyissä mukana olleille martoille ja

heidän puolisoilleen.

Yhdessä oli mukava juhla!

Samalla toivotamme kaikille alueen asukkaille oikein

Martat

Hyvää Joulua ja Onnellista

Uutta Vuotta 2017.

**Wanha Salakuljettaja toivottaa
Velkuan Sanomien lukijoille
Tunnelmallista Joulua!**

**Nähdään Old Smugglerissa Liedossa
tai viimeistään vappuna Salkkarissa!
t. Salakuljettajan väki**

*Rauhallista Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta 2017
kaikille!*

*Kiitos kuluneesta vuodesta!
toivottaa Livonsaaren
kyläkaupan väki.
Löydät meidät Facebookista*

KuppariHanna

Pohjanpääntie 90B
Livonsaari
040-5905379

kuppari.fi

*Parantola auki
22.12. saakka.
Tervetuloa noutamaan
lahjakortteja.
Kaunista Joulua ja
kiitos teille paikalliset
asiakkaat tästä
vuodesta!*

*Hyvää Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta!
toivottaa
Livonsaaren
leipomon väki*

*Hyvää Joulua ja
Onnellista
Uutta Vuotta 2017*

*Jevi-palvelut
p. 0505423017
www.jevi-palvelut.fi*

**Ranta
KLUBI**

**Rantapuodin ja Rantaklubin
väki toivottaa kaikille**

**Iloista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta!
Avaamme jälleen kevättalvella
helmi-maaliskuussa.**

p. 02 2525 927, facebook.com/rantaklubi

*Hyvää Joulua ja
Parempaa
Uutta Vuotta 2017
kaikille Velkuan ja
Livonsaaren asukkailla
toivottaa Lasse Valtonen
Pidetään yhteyttä!*

**NOUSIAINEN
VELKUA**

**Iloista
Joulun Aikaa!
ja Tervehdyttävää
Uutta Vuotta 2017!**

Toivottaa:

KuntoKamari Oy

p. 044 7316 141
Kaitaraistentie 162, Nousiainen
Kummeli, Sauniementie 3, Velkua

www.kuntokamari.fi

**Kurjen tila toivottaa
Hyvää Joulua!**

**Joulupöytäänkin
jauhelihaa,
keittolihaa,
paistia, nakkeja,
makkaraa.**

**Sopimuksen mukaan:
p. 040 531 8122 Leena Raita**